Assen, 21 oktober 2026
Ons kenmerk: 1004853

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE OMGEVINGSVERGUNNING Pre-SMP

Vergunninghouder : gemeente Aa & Hunze
Activiteit : Pre-SMP
Locatie : Anderen, Anloo, Annen, Annerveenschekanaal, Balloo, Eexterzandvoort, Eext, Eexterveen, Eexterveenschekanaal, Ekehaar, Gasselte, Gasselternijveen, Gasselternijveenschemond, Gasteren, Gieten, Gieterveen, Grolloo, Nieuwediep, Nooitgedacht, Oud Annerveen, Rolde, Schipborg, Schoonloo en Spijkerboor.

Deze omgevingsvergunning wordt verleend voor de periode van twee jaar vanaf 19 oktober 2026, dan wel tot een gebiedsgerichte vergunning op grond van een soortenmanagementplan (hierna: SMP) wordt verleend voor het gebied waarvoor de vergunning geldt.

Besluit
Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben, met inachtneming van artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), besloten aan de gemeente Aa & Hunze een omgevingsvergunning te verlenen voor het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten en rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en de huiszwaluw (*Delichon urbicum*) zoals bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (Ow) jo. artikel 11.37, eerste lid en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Daarnaast heeft GS besloten, met inachtneming van artikel 8.74k van het Bkl, aan de gemeente Aa & Hunze een omgevingsvergunning te verlenen voor het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de volgende soorten: de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Cnephaeus serotinus*), kleine dwergvleermuis *(Pipistrellus pygmaeus*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), brandts vleermuis (*Myotis brandtii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*), zoals bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow jo. artikel 11.46, eerste lid en onder b en d, van het Bal.

Voorschriften
Aan deze omgevingsvergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1) De vergunning staat op de naam van gemeente Aa en Hunze (hierna: vergunninghouder). De vergunninghouder is medeverantwoordelijk voor de naleving van de vergunningsvoorschriften en is hierop aanspreekbaar.
2) De omgevingsvergunning wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
3) De vergunninghouder kan het gebruik van de vergunning toestaan aan derden (vergunning gebruikers) en aan in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen.
4) Er dient gewerkt te worden conform de methodiek uit de handreiking Natuurvriendelijk Isoleren. Hierbij dient te allen tijde te worden gewerkt volgens de meest recente versie van de handreiking, zoals gepubliceerd op de website van de provincie Drenthe. Natuurvriendelijk isoleren | Provincie Drenthe
5) De vergunning geldt binnen het stedelijk gebied van de gemeente Aa & Hunze, zoals weergegeven in figuur 1 van dit besluit.
6) De vergunning is alleen geldig voor particuliere grondgebonden woningen met een energielabel C t/m G of woningen zonder energielabel met een bouwjaar t/m 1992.
7) De vergunning geldt voor maximaal 20% van het totaal aan grondgebonden woningen in particulier eigendom. Dit betreft een maximum van 1008 deelnemende woningen.

Deze 20% wordt gemeten per CBS-buurt. In de periode dat onderzoek naar kraamverblijven nog wordt uitgevoerd of moet worden uitgevoerd (fase 1), mag het aantal deelnemende woningen niet boven de 5% komen. Op het moment dat de 5% wordt bereikt, is het niet langer mogelijk om werkzaamheden te melden in de NVI APP en is het niet toegestaan isolatiewerkzaamheden uit te voeren volgens de vergunning tot het moment dat aan de voorwaarden van fase 2 is voldaan. Op het moment dat onderzoek naar kraamverblijfplaatsen is afgerond en de (eventuele) aanvullende voorzieningen zijn gerealiseerd (voorschrift 26), begint fase 2 en mogen tot 20% van de woningen per CBS-buurt deelnemen. Op het moment dat de 20% wordt bereikt, is het niet langer mogelijk te melden in de NVI APP en is het niet toegestaan isolatiewerkzaamheden uit te voeren volgens de vergunning.

8) De vergunning gebruiker neemt direct contact op met de vergunninghouder als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermende soorten dan de soorten die zijn genoemd in de inleiding worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is, moet de activiteit direct worden gestaakt. De effecten van de activiteit voor de aangetroffen soort moet de vergunninghouder in beeld brengen en contact opnemen met het thema VTH van provincie Drenthe via vth@drenthe.nl, waarna wordt bepaald welke vervolgacties er noodzakelijk zijn.

Werkwijze

10) De vergunning is van toepassing op de isolatie van daken, spouwmuren (inclusief borstwering), het isoleren van gevels zonder spouw en het plaatsen van zonnepanelen. Aan het plaatsen van zonnepanelen is geen maximumaantal deelnemende woningen verbonden.
11) De vergunning geldt voor een gespikkelde aanpak van grondgebonden particulieren woningen. Het uitvoeren van een wijkaanpak waarbij meerdere aangesloten woningen worden geïsoleerd is niet toegestaan.
12) Onder particulieren worden personen verstaan die eigenaar en bewoner zijn van een woning. Het betreft daarbij altijd één adres. Bedrijven die werkzaamheden uitvoeren in opdracht van een particulier worden voor de toepassing van dit besluit eveneens onder deze categorie geschaard.
13) De isolatiewerkzaamheden en de particulieren compensatie vinden plaats conform de regels uit de ‘’methodiek van het Natuurvriendelijk isoleren’’, zie voorschrift 4.
14) Het natuurvrij maken dient te gebeuren onder begeleiding van een vleermuis- en/of vogeldeskundige (ecoloog) of door een daartoe bekwame medewerker van een isolatiebedrijf. Een medewerker van een isolatiebedrijf is bekwaam indien deze aantoonbaar deel heeft genomen aan de training 'natuurvriendelijk isoleren'. Bij dakisolatie moet natuurvrij gemaakt worden door een ecoloog, hier kan niet natuurvrij gemaakt worden door een isolatiebedrijf die de training ‘natuurvriendelijk isoleren’ heeft gevolgd.
15) Woningen – inclusief naastgelegen woningen en woningen binnen een radius van 200 meter – met een kraamverblijfplaats zijn uitgesloten. Verduurzaming van deze woningen valt niet onder deze omgevingsvergunning. Het is, onder voorwaarden, wel mogelijk deze woningen in de aanvraag voor een gebiedsgerichte omgevingsvergunning met een SMP op te nemen.

Meldingsplicht en registratie

16) De vergunning gebruiker is ervoor verantwoordelijk dat de werkzaamheden worden gemeld bij de ArcGIS webapplicatie "NVI APP".https://natuurvriendelijk-isoleren-bij12eur.hub.arcgis.com/
17) Bij de melding dient, binnen de gestelde termijn in "methodiek van het Natuurlijkvriendelijk isoleren" (zie voorschrift 4) fotobewijs toegevoegd te zijn waaruit blijkt:
    i. Dat op de werklocatie zichtbaar is wie het natuurvrij maken heeft uitgevoerd;
    ii. Dat de muren natuurvrij zijn gemaakt;
    iii. Fotobewijs van het plaatsen van de compensatie;

iv. Bewijs als om een technische reden een uitsparing in de muur niet mogelijk is en daarmee een alternatieve voorziening geplaatst wordt/is.

18) De vergunninghouder monitort of het aantal gemelde woningen per CBS-buurt in fase 1 niet boven de 5% en in fase 2 boven de 20% komt.
19) Indien de percentages uit voorschrift 18 zijn bereikt wordt het systeem (NVI APP) automatisch afgesloten voor het doen van nieuwe meldingen.

Gemeentelijke compensatie

20) Het compensatieplan van fase 1 (voorschrift 22 t/m 25), met de uitwerking van de locaties van alternatieve kraamverblijfplaatsen, dient uiterlijk binnen twee maanden na verzending van dit besluit toegezonden te worden aan de provincie Drenthe ter goedkeuring.
21) De door de vergunninghouder te realiseren compensatie (gemeentelijke compensatie) dient gedurende de looptijd van de vergunning te worden gemonitord op gebruik. De monitoring moet plaats vinden tijdens het kraamseizoen. De resultaten hiervan dienen na het kraamseizoen te worden toegezonden aan de provincie Drenthe, thema VTH, via vth@drenthe.nl. Vermeld hierbij het kenmerk van de vergunning.

Eerste fase:

22) Voor 15 mei 2027 dienen in de gemeente 43 kraamvoorzieningen te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt zijn als alternatief voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.
23) Voor 15 mei 2027 dienen in de gemeente negentien kraamvoorzieningen te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt zijn als alternatief voor kraamverblijfplaats voor de laatvlieger. Voor de laatvlieger is het niet toegestaan om externe kraamkasten (op gevelbetimmering na) toe te passen als alternatieve kraamverblijfplaatsen.
24) Voor 15 mei 2027 dienen in de gemeente twee kraamvoorzieningen te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt zijn als alternatief voor kraamverblijfplaatsen van de baardvleermuis.
25) Voor 15 mei 2027 dient in de gemeente één kraamvoorziening te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt is als alternatief voor een kraamverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis.

Tweede fase:

26) Na afronding van het onderzoek naar kraamverblijven van vleermuizen dient te worden onderzocht of er in fase 1 verduurzamingsmaatregelen hebben plaatsgevonden binnen 200 meter van het gevonden kraamverblijf. Zijn veel woningen binnen deze straal verduurzaamd, dan kan extra compensatie toegepast worden en dient binnen twee maanden een compensatieplan ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincie Drenthe, thema VTH, via vth@drenthe.nl. Vermeld hierbij het kenmerk van de vergunning.

Intrekking van de vergunning

27) De vergunning kan voorts op grond van artikel 18.10 van de Ow (deels) worden ingetrokken indien niet wordt voldaan aan de onderstaande voorschriften van de vergunning:
    v. Indien binnen twee maanden na de verzenddatum van dit besluit geen compensatieplan ter goedkeuring is ingediend.
    vi. Binnen 15 maanden na de verzenddatum van dit besluit zijn de ecologische onderzoeken grotendeels (90%) afgerond;
    vii. Binnen 18 maanden na verzenddatum van dit besluit dient u een ontvankelijke aanvraag in voor een gebiedsgerichte omgevingsvergunning op basis van een SMP.

Zorgplicht

28) De vergunninghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
29) In navolging van het voorgaande voorschrift dient de vergunninghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

Stikstof

Deze vergunning ziet uitsluitend op de in de vergunning beschreven flora- en fauna-activiteit. Indien de voorgenomen werkzaamheden ook gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, kan op grond van de Omgevingswet mogelijk tevens een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit vereist zijn. De initiatiefnemer en/of vergunning gebruiker is zelf verantwoordelijk voor het beoordelen of hiervan sprake is. Indien nodig dient voorafgaand aan de werkzaamheden onderzoek te worden uitgevoerd naar de effecten op Natura 2000-gebieden, bijvoorbeeld door middel van een AERIUS-berekening. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat significante gevolgen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, kan aanvullende ecologische beoordeling noodzakelijk zijn en dient mogelijk een afzonderlijke omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit te worden aangevraagd. Zie voor meer informatie hierover de volgende website: www.provincie.drenthe.nl/natuurbescherming of neem contact op met de provincie Drenthe op telefoonnummer (0592) 36 55 55.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Ecogroen (digitaal);
- Het College van Burgemeester en Wethouders van Aa & Hunze (digitaal).

Omgevingsvergunningwijziging

Indien de vergunninghouder verzoekt om wijziging van de voorschriften die in deze vergunning zijn opgenomen, dient hiervoor een wijzigingsvergunning te worden aangevraagd, voorzien van een inhoudelijke onderbouwing.

Bezwaar

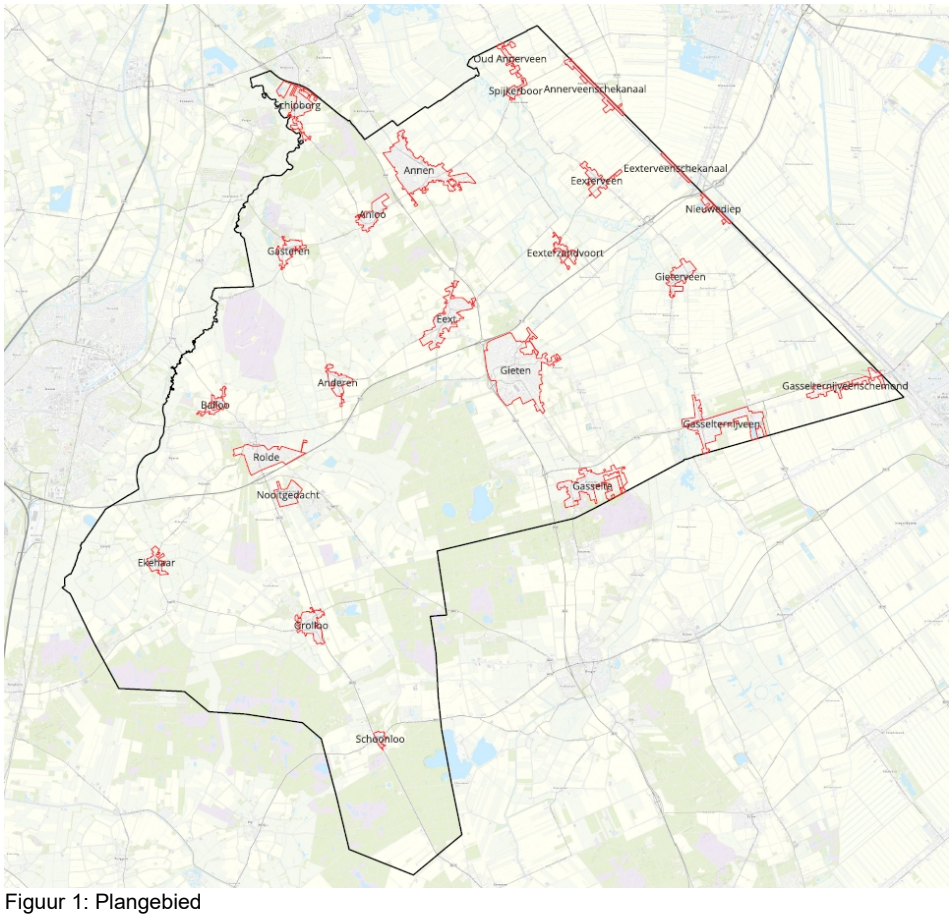
Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

Bijlage 1: Motivering van het besluit

1. Vergunning aanvraag

Op 9 juli 2026 hebben wij van het gemachtigd bureau Ecogroen namens de gemeente Aa & Hunze (hierna: vergunninghouder) een aanvraag ontvangen voor een generieke omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op basis van een Pre-soortenmanagementplan (Pre-SMP). De aanvraag heeft betrekking op verduurzamingswerkzaamheden van particuliere woningen binnen de volgende kernen (zie figuur 1): Anderen, Anloo, Annen, Annerveenschekanaal, Balloo, Eexterzandvoort, Eext, Eexterveen, Eexterveenschekanaal, Ekehaar, Gasselte, Gasselternijveen, Gasselternijveenschemond, Gasteren, Gieten, Gieterveen, Grolloo, Nieuwediep, Nooitgedacht, Oud Annerveen, Rolde, Schipborg, Schoonloo en Spijkerboor.

De vergunninghouder heeft een omgevingsvergunning aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11.37, eerste lid en onder b, van het Bal voor de huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en de huizwaluw (*Delichon urbicum*) en artikel 11.46, eerste lid en onder b en d, van het Bal voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Cnephaeus serotinus*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), baardvleermuis *(Myotis mystacinus*), brandts vleermuis (*Myotis brandtii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Figuur 1: Plangebied

2. Wettelijke kader

Het is op grond van artikel 5.1, tweede lid en onder g, van de Omgevingswet (Ow) verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten voor zover het gaat om een in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen geval. De diverse beschermde diersoorten worden beschermd volgens diverse beschermingsregimes van het Bal.

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus, gierzwaluw en de huiszwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 11.37, eerste lid, van het Bal, waar het gaat om:

b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
d. het opzettelijk storen van vogels.

Het nest van een vogel is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest dient te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 11.37, eerste lid en onder b, van het Bal is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw zijn daarnaast op basis van vaste jurisprudentie en de Beleidsregels bescherming natuur provincie Drenthe bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid en onder d, van het Bal is het daarnaast verboden om vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te (ver)storen. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels geldt niet op grond van artikel 11.37, derde lid, van het Bal als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Op basis van de binnen de pre-SMP-methodiek uitgevoerde theoretische populatieberekening en de daaraan gekoppelde compenserende maatregelen wordt voldoende aannemelijk geacht dat gedurende de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven. Hierdoor heeft eventuele verstoring van individuen geen wezenlijk negatieve gevolgen voor de staat van instandhouding van de betrokken soorten.

2.2 Habitatrichtlijn

Vleermuizen zijn beschermde inheemse zoogdiersoorten als bedoeld in bijlage IV-onderdeel a bij de Habitatrichtlijn en bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 11.46. eerste lid van het Bal waar het gaat om:

b. het opzettelijk verstoren van vleermuizen;
d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven, alsmede essentiële foerageergebieden en vliegroutes leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal. Doordat bij de uitvoering van de werkzaamheden verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernield, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Naast artikel 11.46. eerste lid en onder d, van het Bal is een omgevingsvergunning aangevraagd voor artikel 11.46, eerste lid en onder b, van het Bal. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van vleermuizen gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden.

2.3 Beoordelingsgronden vergunningverlening

Op grond van artikel 3.56 van het Bkl dienen wij bij het afgeven van een omgevingsvergunning rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale

bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de omgevingsvergunning anders vorm te geven.

3. Situatie

De gemeente Aa en Hunze wil woningverduurzaming versnellen. Omdat deze werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op beschermde gebouw bewonende soorten, werkt de gemeente aan een Soortenmanagementplan (SMP) met een bijbehorende gebiedsgerichte vergunning. Om verduurzamingswerkzaamheden al mogelijk te maken voordat het SMP en de vergunning gereed zijn, maakt de gemeente gebruik van de pre-SMP-methodiek, zoals bedoeld in artikel 3.6 en bijlage 3 van de Beleidsregels bescherming natuur provincie Drenthe, Beleidsregels bescherming natuur provincie Drenthe | Lokale wet- en regelgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden aan daken (binnen- en buitenzijde), spouwmuren, borstweringen, het aanbrengen van isolatiewanden aan de binnen- en buitenzijde van de muur en het plaatsen van zonnepanelen bij particuliere, grondgebonden woningen binnen de bebouwde kom van de gemeente Aa en Hunze (zie figuur 1). Meergezinswoningen of andere gestapelde woningen, woningen in bezit van woningcorporaties of projectontwikkelaars vallen niet onder de reikwijdte van de aanvraag. De vergunning wordt aangevraagd voor maximaal 20% van de woningen per CBS-buurt, in totaal gaat het om 1008 woningen over de gehele gemeente. De pre-SMP-methodiek bestaat uit twee fasen. In fase 1 wordt direct na vergunningverlening een kraamonderzoek uitgevoerd. In deze fase wordt maximaal 5% van de woningen per CBS-buurt verduurzaamd. In fase 2 is bekend waar de kraamverblijven zitten en kan tot 20% worden verduurzaamd.

De aangevraagde vergunning geldt als overbrugging voor de periode tot er een gebiedsgerichte vergunning op grond van een SMP is verleend, maar maximaal voor een periode van twee jaar, of tot zoveel eerder als een gebiedsgerichte vergunning op grond van een SMP wordt verleend voor het gebied waarvoor de vergunning geldt.

Medewerkers van isolatiebedrijven volgen een training ‘Natuurvriendelijk Isoleren’. Hier leren ze panden natuurvrij te maken en mitigerende maatregelen te nemen. Particulieren die hun woning willen laten verduurzamen onder het pre-SMP, werken uitsluitend met isolatiebedrijven die de training succesvol hebben afgerond. Een actueel overzicht van deze bedrijven is te vinden op www.natuurvriendelijkisoleren.nl. Isolatiebedrijven melden het uitvoeren van de werkzaamheden via het online meldingssysteem. Daarbij worden fotobewijzen bijgevoegd van de genomen stappen.

4. Beleidsregels van het pre-SMP

Uit het beleidskader (zie het document Natuurvriendelijk isoleren van particuliere woningen onder het pre-SMP beleidskader), dat is gebaseerd op de beleidsregels van artikel 3.6 en bijlage 2 van de Provincie Drenthe, volgt dat de pre-SMP-methodiek voorziet in een werkwijze waarmee populaties van gebouw bewonende soorten gedurende de opstelling van een SMP worden beschermd, inclusief de daarbij behorende compenserende maatregelen. Gedeputeerde Staten kunnen een gebiedsgerichte vergunning aan een gemeente verlenen, zodat werkzaamheden ten behoeve van isolatie aan de gevel en het dak dan wel plaatsing van zonnepanelen kunnen worden uitgevoerd in of op grondgebonden woningen in particulier eigendom. De looptijd van de vergunning is maximaal 24 maanden.

De vergunning kan uitsluitend worden verleend indien:

- Is verzekerd dat, gedurende de looptijd van de pre-SMP-vergunning, een aanvraag wordt voorbereid voor een gebiedsvergunning op basis van een soortenmanagementplan en;
- Dat de aanvrager in een pre-SMP beschrijft hoe het mogelijke verlies aan (kraam)verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten bij verduurzaming wordt gecompenseerd met inachtneming van de pre-SMP-methodiek en;
- Dat de werkzaamheden ten behoeve van isolatie dan wel plaatsing van zonnepanelen, inclusief mitigerende en compenserende maatregelen zullen worden uitgevoerd conform de Handreiking Natuurvriendelijk Isoleren (bijlage III Pre-SMP-Natuurvriendelijk isoleren-Handreiking).

5. Literatuuronderzoek

Door literatuuronderzoek en populatieberekening is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. Dit onderzoek is door de provincie Drenthe gefaciliteerd, het onderzoek is uitgevoerd door het adviesbureau EcoReest.

In het rapport is beschreven hoe het onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen gaat het om:

- Literatuuronderzoek naar bekende verblijfplaatsen en selectie van soorten die in Drenthe voorkomen, uitwerking van gierzwaluw, huiszwaluw, huismus en vleermuispopulaties in Drenthe;
- Populatieberekening per gemeente;
- Validatie op basis van beschikbare gegevens.

Het provincie brede onderzoek is gerapporteerd in: "Populatie inschatting vleermuissoorten" en "Populatie inschatting vogels in Drenthe".

In het rapport wordt de aanwezigheid van beschermde soorten voor het plangebied modelmatig berekend. Er is gekozen voor een beredeneerde populatie-inschatting op basis van bekende dichtheden van gierzwaluw, huiszwaluw, huismus en gebouw bewonende vleermuissoorten. Deze berekende aantallen gierzwaluwen, huiszwaluw, huismussen en gebouw bewonende vleermuissoorten zijn vervolgens vertaald naar aantallen en typen verblijfplaatsen die horen bij de berekende populaties. De geschatte populaties van de betreffende soorten zijn verdeeld over het totaal aan relevante gebouwen in het stedelijk gebied van de gemeente Aa en Hunze. Op basis van de populatieberekeningen is vervolgens berekend hoeveel paarverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen en nestplaatsen van gebouw bewonende vleermuissoorten, gierzwaluw, huiszwaluw en huismus horen bij die populatie. Met deze gegevens is de waarschijnlijke aantasting van verblijfplaatsen berekend bij verduurzamingsactiviteiten van woningen, zie hoofdstuk 2 van het activiteitenplan.

Bij een vergunning op basis van de pre-SMP-methodiek, geldt de voorwaarde dat de gemeente binnen twee jaar een SMP laat opstellen en een gebiedsgerichte vergunning aanvraagt, inclusief het daarvoor benodigde gemeente brede ecologisch onderzoek.

6. Compensatie

Door de verduurzamingswerkzaamheden gaan in de woningen (potentiële) aanwezige verblijfplaatsen verloren. Hierom dienen particulieren te werken conform beleidskader ‘Natuurvriendelijk isoleren onder het pre-soortenmanagementplan’. Door hieronder te werken worden er voldoende maatregelen getroffen om negatieve effecten op de soorten te voorkomen.

Daarnaast heeft de gemeente ook een compensatietaakstelling. De gemeentelijke compensatietaakstelling is door de provincie modelmatig berekend. De compensatie taakstelling is als volgt:

- 43 kraamverblijven voor de gewone dwergvleermuis;
- Negentien kraamverblijven voor de laatvlieger;
- Twee kraamverblijfplaatsen voor de baardvleermuis;
- Eén kraamverblijfplaats voor de gewone grootoorvleermuis.

De andere vleermuissoorten liften mee op de compensatie van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis en de gewone grootoorvleermuis. Zodra de kraamgroepen in beeld zijn gebracht, wordt beoordeeld hoeveel woningen binnen een straal van 100 meter van de aangetroffen kraamgroep zijn geïsoleerd. Wanneer binnen deze straal een groot aantal woningen is geïsoleerd, kan aanvullende compensatie noodzakelijk zijn. Er wordt als richtlijn 10% in een straal van 100 meter rond de kraamgroep aangehouden, omdat dat betekent dat het aannemelijk is dat er bij aantasting van minder dan 10% voldoende alternatieven verblijven aanwezig zijn, (bron: Pre-SMP Natuurvriendelijk Isoleren van particuliere woningen Beleidskader).

7. Effectbeoordeling

Door de werkzaamheden gaan in de woningen aanwezige verblijfplaatsen verloren. De aanvraag en de voorgestelde mitigerende maatregelen zijn in overeenstemming met het beleidskader Natuurvriendelijk isoleren onder het pre-soortenmanagementplan en zijn voldoende. Met deze maatregelen worden

negatieve effecten op de soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften van dit besluit zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd.

Hoofdlijnen komen deze neer op:

- De gemeente Aa en Hunze verbindt zich ertoe om in het eerste kraamseizoen na vergunningverlening onderzoek uit te voeren naar kraamverblijven als onderdeel van een volledig SMP-onderzoek. Dit onderzoek is door de gemeente Aa en Hunze echter reeds uitgevoerd in de periode 2025-2026. Daarmee wordt op het moment van het nemen van dit besluit al aan deze verplichting voldaan.
- In de eerste fase van het pre-SMP wordt – gerekend per CBS-buurt – maximaal 5% van de particuliere woningen verduurzaamd. In fase 2 mag dit cumulatief oplopen tot maximaal 20%, zie hoofdstuk 3 van het activiteitenplan.
- De werkzaamheden worden natuurvriendelijk uitgevoerd door rekening te houden met kwetsbare perioden en voorafgaand de woning natuurvrij te maken. Maak hierbij gebruik van de natuurkalender.
- Bij elke woning worden permanente alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd voor de gebouw bewonende vleermuizen. Wanneer het dak ongeschikt wordt gemaakt als verblijfplaats voor de gierzwaluw en huismus, dan worden er ook alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd voor de gierzwaluw en huismus. Als tijdens de werkzaamheden de nesten van de huiszwaluw niet bespaard kunnen blijven, dan worden er ook alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd voor de huiszwaluw.
- Voor zowel het natuurvrij maken, het isoleren en het realiseren van verblijfplaatsen voor vogels en vleermuizen wordt gewerkt volgens de aanpak beschreven in de Handreiking Natuurvriendelijk Isoleren (bijlage III, Pre-SMP-Natuurvriendelijk isoleren-Handreiking).
- Isolatiewerkzaamheden, natuurvrij maken en het realiseren van vogelvoorzieningen en vleermuisvoorzieningen wordt uitsluitend uitgevoerd door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige of personen die de training ‘Natuurvriendelijk Isoleren’ succesvol hebben afgerond.
- Isolatiebedrijven melden de werkzaamheden in de NVI APP.

<u>Staat van instandhouding</u>
De effecten op de staat van instandhouding zijn als volgt bepaald:

- Bepaal de totale aantallen vleermuizen en vogels per woonkern op basis van bekende dichtheden;
- Bereken op basis van deze populatiegrootte het aantal verblijfplaatsen;
- Bereken hoeveel verblijfplaatsen er maximaal verloren kunnen gaan onder het pre-SMP;
- Bereken het aantal alternatieve particuliere voorzieningen die per woning gerealiseerd moeten worden en het aantal alternatieve complexe voorzieningen die de gemeente moet compenseren;
- Analyseer het maximale effect van de ingrepen en compensatie in relatie tot de staat van instandhouding.

De staat van instandhouding wordt landelijk beoordeeld aan de hand van vier criteria: verspreiding, populatie, habitat en toekomstperspectief. Voor elk van deze vier criteria is bekeken wat het effect is van de werkzaamheden. Bij de toetsing van de populatie is het uitgangspunt dat de aantasting niet mag leiden tot een lager aantal verblijfplaatsen dan de referentiepopulatie passend bij de in 1994 aangewezen gewenste populatieomvang of een duurzaam voortbestaan van de soort in Nederland. Door de reële populatie-inschatting, het voorkomen van doden, de ruime compensatie, het maximumaantal deelnemende woningen en het vooruitzicht van een SMP, kan geconcludeerd worden dat werken met de pre-SMP-methodiek in het algemeen geen negatieve invloed heeft op de staat van instandhouding. Voor een uitgebreide onderbouwing wordt verwezen naar het beleidskader Natuurvriendelijk isoleren onder het pre-SMP en ‘’bijlage II juridische onderbouwing omgevingsvergunning op grond van het pre-SMP’’.

Hieronder wordt dit voor gemeente Aa en Hunze uitgewerkt:
Gemeente Aa en Hunze heeft in 2025 een opdracht verstrekt voor het uitvoeren van het SMP. Het SMP ziet op dezelfde CBS-buurten als waarvoor de pre-SMP-vergunning wordt verleend. Naar verwachting is het SMP-eind 2026 - begin 2027 gereed en is de aanvraag voor een gebiedsgerichte SMP-vergunning ingediend. De kraamverblijfplaatsen zijn in 2026 in kaart gebracht.

Van de in totaal 5043 relevante particuliere grondgebonden woningen, betreft dit 5% in de eerste fase (252 woningen) en 20% in de tweede fase, wat neerkomt op een totaal van afgerond 1008 woningen in de gemeente Aa en Hunze.

Door het natuurvriendelijk isoleren wordt het doden van beschermde soorten voorkomen doordat alle woningen vooraf natuurvrij gemaakt worden. Daarnaast komt er een ruim aanbod aan alternatieve zomer- en paarverblijven voorzieningen voor vleermuizen. Deze voorzieningen worden gerealiseerd door de particulieren. Daarnaast worden er kraamverblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd door de gemeenten. Wanneer een dak niet geschikt kan blijven voor de gierzwaluw en huismus worden er vier alternatieve vogelkasten gerealiseerd bij de woning. Als de nesten van de huiszwaluw niet bespaard kunnen blijven tijdens de werkzaamheden, dan worden er twee alternatieve huiszwaluwnesten gerealiseerd bij de woning. Het totale aanbod aan alternatieven in de woonkern is zo groot dat er een ruime spreiding van alternatieve voorzieningen ontstaat. Daarnaast wordt het aantal aan te tasten woningen sterk begrensd per CBS-buurt. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht dat er binnen een buurt voldoende nestgelegenheid aanwezig blijft om het broedsucces van de populaties in de wijk niet negatief te beïnvloeden. Omdat de particuliere compensatie reeds voldoende is, wordt een gemeentelijke compensatie niet noodzakelijk geacht voor vogels.

Daarnaast wordt de kans op het aantasten van een kraamverblijfplaats van vleermuizen zo klein mogelijk gehouden door een maximale deelname van 5% van de te isoleren particuliere grondgebonden woningen in de eerste fase, totdat de kraamverblijfplaatsen in beeld zijn gebracht. Uit de analyses blijkt dat er geen reden is te veronderstellen dat de staat van instandhouding van de beschermde soorten door het isoleren van woningen op grond van de pre-SMP-methodiek zal worden geschaad, zie figuur 2. Bovendien is er eind 2026 – begin 2027 een volwaardig SMP die de populaties niet alleen goed in beeld brengt, maar ook stimuleert door gericht geschikte en benodigde maatregelen te nemen. Isoleren in de gemeente Aa en Hunze conform de pre-SMP-methodiek leidt daarmee niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de populaties van de huismus, huiszwaluw en de gierzwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gebouw bewonende vleermuissoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, zie hoofdstuk 4.2 van het activiteitenplan.

	Kraamverblijf-plaatsen 2024	Maximale aantas-ting	Resterend	Kraamverblijf-plaatsen 1994
Gewone dwergvleermuis	570	29	541	160
Laatvlieger	252	13	239	16
Baardvleermuis	2	0	2	0
Gewone grootoorvleermuis	1	0	1	1

Figuur 2. Overzicht van aantal kraamverblijfplaatsen (modelmatig berekend) in de gemeente Aa en Hunze in verhouding tot de SVI.

Conclusie:
Door het natuurvriendelijk isoleren worden alle woningen vooraf natuurvrij gemaakt. Hiermee wordt het doden van beschermde soorten voorkomen. Daarnaast wordt bij alle woningen alternatieve zomer- en paarverblijven voor vleermuizen en/of alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluw en huismus gerealiseerd, waardoor een ruim aanbod aan alternatieve verblijfplaatsen ontstaat. Aanvullend worden bekende kraamverblijfplaatsen inclusief vergelijkbare woningen in een straal van 200 meter ontzien en worden er door de gemeente 65 kansrijke, robuuste kraamvoorzieningen verspreid over de woonkernen gerealiseerd.

De kans op het aantasten van een kraamgroep wordt zo klein mogelijk gehouden door een maximale deelname van 5% per CBS-buurt van de te isoleren particuliere grondgebonden woningen ín de eerste fase, totdat de kraamverblijfplaatsen in beeld zijn gebracht. Indien uit de analyse van de aangetroffen kraamverblijfplaatsen blijkt dat voor de 2de fase pre-SMP extra voorzieningen noodzakelijk zijn, dan zullen deze in overleg met het bevoegd gezag, worden gerealiseerd

Uit de analyses blijkt dat er geen reden is te veronderstellen dat de staat van instandhouding van de beschermde soorten door het isoleren van woningen op grond van de pre-SMP methodiek zal worden geschaad. Bovendien is er eind 2026/begin 2027 een volwaardig SMP die de populaties niet alleen goed in beeld brengt, maar ook stimuleert door gericht geschikte en benodigde maatregelen te nemen. Isoleren in de gemeente Aa en Hunze conform de pre-SMP methodiek leidt daarmee niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de populaties van de huismus, huiszwaluw en gierzwaluw en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van gebouwbewonende vleermuissoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te laten voortbestaan

7. Belang van de activiteit

De vergunning wordt aangevraagd conform het rapport Juridische onderbouwing omgevingsvergunningen op grond van het pre-SMP: op grond van het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid, zoals in artikel 8.74j. eerste lid. onder b, ten eerste van het Bkl staat vermeld. Daarnaast wordt het aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, zoals in artikel 8.74k. eerste lid, onder b, ten derde van het Bkl staat vermeld.

''Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs, dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord3 van 2013 en het Klimaatakkoord4 van 2019.

Een belangrijk doel van het Energieakkoord is het tegengaan van het broeikaseffect, dat leidt tot klimaatverandering. Klimaatverandering kan leiden tot belangrijke gevaren als gevolg van:

- *Zeespiegelstijging met risico op overstromingen;*
- *Vergroting weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);*
- *Beperkingen in zoetwatervoorzieningen;*
- *Toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;*
- *Bedreiging van de energievoorziening.*

Door verspilling van fossiele brandstoffen te beperken en duurzamere verwarmingstechnieken mogelijk te maken draagt de energietransitie bij aan het voorkomen of vertragen van klimaatverandering, luchtverontreiniging en de daarmee gepaard gaande gevolgen voor volksgezondheid en openbare veiligheid.

In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak.

Het verduurzamen van particuliere woningen is een onmisbaar onderdeel van de voorgenomen energietransitie. De overstap op hernieuwbare energie is alleen mogelijk als de energiebehoefte voor verwarming drastisch lager wordt. Tegelijkertijd zijn duurzamere verwarmingsmethoden zoals warmtepompen alleen inzetbaar in optimaal geïsoleerde gebouwen. Hiervoor moeten woningen dus véél beter geïsoleerd worden dan nu het geval is.
Het verduurzamen van particuliere woningen is daarom een essentieel onderdeel van de energietransitie ter voorkoming van verdere klimaatverandering. Het verduurzamen dient het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid".

Wij kunnen instemmen met de aangegeven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

8. Alternatievenafweging

Een omgevingsvergunning wordt enkel verleend als er voor het doel geen andere bevredigendere oplossing voorhanden is.

Locatie

Verduurzaming van particuliere woningen kan niet elders gerealiseerd worden, omdat verduurzaming van een pand per definitie locatie gebonden is. Bovendien moeten op alle andere locaties ook vergelijkbare werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van de energietransitie. Het enige alternatief voor de energietransitie is ‘niets doen’, of als tussenvorm 'minder doen', maar dit is niet het doel van de energietransitie. Er is daarom geen alternatieve locatie mogelijk voor het verduurzamen van particuliere woningen.

Werkwijze

De gemeente stelde in 2022 haar Transitievisie Warmte vast en is verplicht de verduurzaming van particuliere woningen te stimuleren. De gemeente heeft geen andere werkwijze voor particulieren tot haar beschikking dan werken conform de methodiek van het pre-SMP en het daarbij behorende natuurvriendelijk isoleren.

De gebruikelijke onderzoeks- en vergunningsplicht is niet uitvoerbaar voor particulieren. De kosten zijn hiervoor veel te hoog in verhouding tot de werkzaamheden. Met deze methode zal worden voorkomen dat dieren opzettelijk worden gedood en worden veel alternatieve voorzieningen gerealiseerd. De particuliere en gemeentelijke compensatie samen wordt verondersteld voldoende te zijn om de populaties in een gunstige staat van instandhouding te behouden. De gebruikelijke onderzoeks- en vergunningsplicht zal bij particulieren niet of nauwelijks worden nageleefd, met grote schade aan de populaties tot gevolg. Werken conform de pre-SMP methodiek zien wij als het meest bevredigende alternatief.

Alternatieve periode

De verduurzaming kan niet worden uitgesteld. Wel kan er rekening gehouden worden met de kwetsbare periode van vleermuizen en vogels. De werkzaamheden zullen plaatsvinden volgens de natuurkalender, zoals gedefinieerd door de NVI-methode. Op deze manier worden kwetsbare periodes in de uitvoering van werkzaamheden ontzien. Bovendien worden de woningen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Er zijn geen andere bevredigende planningen bekend.

Niet uitvoeren

Het enige alternatief voor de energietransitie is niets doen, of als tussenvorm minder doen, maar dit is niet het doel van de energietransitie. Zoals beschreven in het wettelijk belang zal het niet of minder isoleren van de woningen op termijn potentieel leiden tot verslechtering van de leefkwaliteit in woningen met gezondheidsrisico’s als astma, luchtwegklachten en infecties als gevolg. Aanvullend zijn de woningen die geïsoleerd moeten worden veelal oudere woningen die niet meer aan de huidige eisen voldoen. Niet isoleren van deze woningen kan leiden tot een slechtere staat en uiteindelijk sloop en bijbehorend verlies aan nest- en verblijfplaatsen. Met de voorgestelde werkwijze onder het pre-SMP wordt beoogd de huidige verblijven zoveel mogelijk te behouden en een meervoud aan verblijfplaatsen te realiseren. Dit komt de staat van instandhouding van de lokale populaties ten goede.

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project.

9. *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de vergunninghouder de vergunning heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De vergunninghouder is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om nadelige gevolgen te voorkomen.

Artikel 1.7 van de Omgevingswet en artikel 11.27 van het Bal bevatten respectievelijk de algemene en specifieke zorgplicht in het kader van een flora- en fauna-activiteit. De zorgplicht gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Rekening houden met het broedseizoen van vogels valt ook onder de specifieke zorgplicht. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

10. Conclusie

De vergunning van de verbodsbepalingen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten wordt niet aangetast. Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de vergunning.